

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-17-S

Datum: 7. decembar 2005.

Original: ENGLESKI

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Iain Bonomy, predsjedavajući
sudija Patrick Robinson
sudija O-Gon Kwon

Sekretar: g. Hans Holthuis

Presuda od: 7. decembra 2005.

TUŽILAC

protiv

MIROSLAVA BRALE

PRESUDA O KAZNI

Tužilaštvo:

g. Mark Harmon

Branilac Miroslava Brale:

g. Jonathan Cooper

SADRŽAJ

I. UVOD I ISTORIJAT POSTUPKA	1
A. UVOD	1
B. SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI	2
C. POSTUPAK ODMJERAVANJA KAZNE.....	3
II. ČINJENIČNI OSNOV POTVRDNOG IZJAŠNENJA O KRIVICI	4
III. MJERODAVNO PRAVO.....	6
A. STATUT I PRAVILNIK	6
B. OPŠTA RAZMATRANJA	7
IV. FAKTORI U ODMJERAVANJU KAZNE.....	8
A. TEŽINA KRIVIČNOG DJELA I OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI.....	8
1. Karakter krivičnih djela	9
2. Posljedice po žrtve	12
B. OLAKŠAVAJUĆE OKOLNOSTI.....	13
1. Argumenti strana.....	14
2. Diskusija	15
(a) Biografija i prethodni karakter Miroslava Brale	15
(b) Okolnosti u kojima je Bralo bio prije i oko perioda kad su počinjeni zločini, i način na koji su ga njegovi pretpostavljeni koristili	16
(c) Vremenski period obuhvaćen Optužnicom	19
(d) Uzimanje drugih u zaštitu	19
(e) Dobrovoljna predaja, potvrdno izjašnjenje o krivici, kajanje i mjere u cilju rehabilitacije	20
(f) Saradnja s Tužilaštvom.....	22
(g) Vladanje u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija	25
3. Zaključak.....	25
C. OPŠTA PRAKSA IZRICANJA ZATVORSKIH KAZNI NA SUDOVIMA BIVŠE JUGOSLAVIJE.....	26
V. ODMJERAVANJE KAZNE OD STRANE PRETRESNOG VIJEĆA	28
A. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU.....	28
B. ZAKLJUČCI	29
C. URAČUNAVANJE IZDRŽANOG VREMENA	30
VI. DISPOZITIV.....	31

I. UVOD I ISTORIJAT POSTUPKA

A. Uvod

1. Pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljem tekstu: Međunarodni sud) protiv Miroslava Brale podignuta je zapečaćena optužnica, koju je 10. novembra 1995. godine potvrdila sudija McDonald. Tada su u optužnici takođe bili navedeni, kao suoptuženi, Ante Furundžija i još dvije osobe. Furundžija je u decembru 1997. prebačen na Međunarodni sud, gdje su mu izrečene osuđujuća presuda i kazna zatvora od deset godina.¹ U julu 2000. godine, Žalbeno vijeće je potvrdilo tu presudu i kaznu.² Dana 21. decembra 1998., podnesena je izmijenjena verzija optužnice protiv Miroslava Brale (u daljem tekstu: optuženi), takođe pod pečatom, koja se od prvobitne optužnice razlikovala jedino utoliko što su izostavljena imena njegovih suoptuženih i optužbe protiv njih. U oktobru 2004. sudija Kwon je izdao nalog kojim je ukinut prvobitni nalog o neobjelodanjivanju, te naložio sekretaru da izda naloge za hapšenje i predaju optuženog.³ Dakle, do jula 2005. godine, važeća optužnica protiv optuženog bila je ona od 21. decembra 1998., kojom je po devet tačaka terećen za teške povrede Ženevskih konvencija, a po dvanaest tačaka za kršenja zakona i običaja ratovanja.

2. Dana 10. novembra 2004. godine optuženi se predao u Bosni i Hercegovini i ubrzo potom je prebačen na Međunarodni sud. Dana 15. novembra 2004. godine pred sudijom El Mahdijem optuženi je prvi put stupio pred sud i dobio rok od trideset dana da razmisli kako će se izjasniti o krivici. Na raspravi pred sudijom El Mahdijem održanoj 14. decembra 2004. optuženi se izjasnio da nije kriv ni po jednoj od 21 tačke optužnice.

3. Tužilaštvo (u daljem tekstu: optužba) je 19. jula 2005., neposredno prije rasprave pred Pretresnim vijećem I, podnijelo svoj prijedlog izmijenjene optužnice. Na toj raspravi optužba je navela da je "racionalizovala" svoju prethodnu optužnicu, smanjivši broj tačaka s dvadeset jedne na osam.⁴ Među tih osam tačaka uvedena je jedna nova optužba za progon kao zločin protiv čovječnosti. Istoga dana optužba je na osnovu pravila 62ter Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Pravilnik) podnijela Sporazum o izjašnjanju o krivici, u

¹ *Tužilac protiv Furundžije*, predmet br. IT-95-17/1-T, Presuda, 10. decembar 1998. (u daljem tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Furundžija*).

² *Tužilac protiv Furundžije*, predmet br. IT-95-17/1-A, Presuda, 21. juli 2000.

³ *Tužilac protiv Brale*, predmet br. IT-95-17-I, Nalog po zahtjevu za ukidanje naloga o neobjelodanjivanju i dostavljanju povjerljivih dokumenata, 12. oktobar 2004.

⁴ Transkript postupka u predmetu *Bralo*, str. 33 (19. juli 2005.).

kojem je optuženi pristao da se izjasni krivim po svih osam tačaka te izmijenjene optužnice (u daljem tekstu: Sporazum o izjašnjavanju o krivici ili Sporazum). Na raspravi održanoj 19. jula Pretresno vijeće I je usmeno potvrdilo izmijenjenu optužnicu (u daljem tekstu: Optužnica), a optuženi se (u daljem tekstu: Bralo) zvanično izjasnio krivim po svih osam tačaka. Pretresno vijeće je prihvatilo njegovo potvrdno izjašnjenje o krivici i donijelo osuđujuću presudu po svih osam tačaka Optužnice.⁵

4. Dana 14. septembra 2005., Pretresno vijeće I je naložilo optužbi i odbrani Miroslava Brale (u daljem tekstu: odbrana) da svoje Podneske u vezi s odmjeravanjem kazne podnesu najkasnije 23. septembra 2005. Ujedno je pretres o odmjeravanju kazne zakazalo za 10. oktobar 2005. Naknadno je optužbi i odbrani produžen rok za dostavljanje Podnesaka u vezi s odmjeravanjem kazne do 30. septembra 2005. Međutim, 27. septembra 2005., predsjednik Međunarodnog suda izdao je nalog kojim se predmet dodjeljuje Pretresnom vijeću III.⁶ Dana 29. septembra 2005., na zahtjev odbrane za dodatno produženje roka za podnošenje Podneska u vezi s odmjeravanjem kazne, ovo Pretresno vijeće pomjerilo je pretres o odmjeravanju kazne za 20. oktobar 2005., naloživši optužbi i odbrani da svoje Podneske o odmjeravanju kazne dostave najkasnije 10. oktobra 2005.⁷

B. Sporazum o izjašnjavanju o krivici

5. U Sporazumu o izjašnjavanju o krivici, Bralo navodi da će se izjasniti krivim po svih osam optužbi iz Optužnice, a to su:

1. Progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi, zločin protiv čovječnosti, kažnjiv na osnovu članova 5(h) i 7(1) Statuta Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Statut), (tačka 1);
2. Ubistvo, kršenje zakona ili običaja ratovanja, kažnjivo na osnovu članova 3 i 7 (1) Statuta (tačka 2);
3. Mučenje ili nečovječno postupanje, teška povreda Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949., kažnjiva na osnovu članova 2(b) i 7(1) Statuta (tačka 3);
4. Mučenje, kršenje zakona ili običaja ratovanja, kažnjivo na osnovu članova 3 i 7(1) Statuta (tačka 4);
5. Povrede ličnog dostojanstva, uključujući silovanje, kršenje zakona ili običaja ratovanja, kažnjivo na osnovu članova 3 i 7(1) Statuta (tačka 5);

⁵ Transkript postupka u predmetu *Bralo*, str. 44 (19. juli 2005.).

⁶ *Tužilac protiv Brale*, predmet br. IT-95-17-S (u daljem tekstu: Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*), Nalog kojim se predmet dodjeljuje pretresnom vijeću, 27. septembar 2005.

⁷ Postupak odmjeravanja kazne u predmetu *Bralo*, Odluka po povjerljivom zahtjevu za produženje roka i Nalog kojim se zakazuje pretres o odmjeravanju kazne, 29. septembar 2005.

6. Protivpravno zatvaranje, teška povreda Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949., kažnjiva na osnovu članova 2(g) i 7(1) Statuta (tačka 6);
7. Protivpravno zatvaranje civila, teška povreda Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949., kažnjiva na osnovu članova 2(g) i 7(1) Statuta (tačka 7); i
8. Nečovječno postupanje, teška povreda Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949., kažnjiva na osnovu članova 2(b) i 7(1) Statuta (tačka 8).

6. U Sporazumu takođe piše da su Bralo i optužba saglasni da potvrdna izjašnjenja o krivici “pokrivaju [Bralino] cjelokupno krivično ponašanje u vezi s događajima za koje je optužen” te da “tužilac nikakvim obećanjem niti podsticajem” nije naveo Miroslava Bralu da sklopi Sporazum.⁸

7. U Činjeničnom osnovu priloženom uz Sporazum, navode se činjenice u osnovi optužbi protiv Brale. Na te činjenice, o kojima će biti riječi u dijelu II, Pretresno vijeće se može osloniti kao na dokazane i na njima može bazirati kaznu koju izriče.

C. Postupak odmjeravanja kazne

8. U svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, podnesenom 10. oktobra 2005. (u daljem tekstu: Podnesak optužbe), optužba objašnjava koje faktore smatra relevantnim, te iznosi tvrdnje o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima.⁹ Podnesak ima nekoliko priloga, među kojima su i fotografije i izjave nekih od žrtava Bralinih zločina. Odbrana je svoj povjerljivi Podnesak u vezi s odmjeravanjem kazne podnijela 10. oktobra 2005., iznijevši navode o okolnostima pod kojima su zločini počinjeni, te o olakšavajućim okolnostima za koje želi da ih Pretresno vijeće uzme u obzir.¹⁰ Odbrana je takođe priložila dokumente koji bi Pretresnom vijeću trebali pomoći u određivanju kazne. Među njima su bile izjave Brale i drugih osoba koje su ga poznavale. Dana 20. oktobra 2005., na dan pretresa o odmjeravanju kazne, odbrana je ponovo podnijela mnoge od tih dokumenata, dodavši još izjava za koje je željela da ih Pretresno vijeće razmotri.¹¹ Dana 25. novembra 2005., odbrana je podnijela javnu verziju svog Podneska u vezi s odmjeravanjem kazne i

⁸ Sporazum o izjašnjavanju o krivici, par. 9.

⁹ Podnesak optužbe u vezi s odmjeravanjem kazne, 10. oktobar 2005.

¹⁰ Podnesak u vezi s odmjeravanjem kazne, podnesen kao povjerljivi dokument u ime Miroslava Brale 10. oktobra 2005.

¹¹ Cjelokupni Dodaci A i B Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, podnesenom povjerljivo u ime Miroslava Brale 20. oktobra 2005.

popratnih dodataka (u daljem tekstu: Podnesak odbrane), da bi 29. novembra podnijela još dvije izjave.¹²

9. Pretres o odmjeravanju kazne, održan 20. oktobra 2005., trajao je oko četiri sata. Optužba i odbrana su podnijele usmene podneske o faktorima za koje traže da ih Pretresno vijeće uzme u obzir prilikom odmjeravanja kazne. Takođe, Bralo se u kratkoj usmenoj izjavi izvinio žrtvama svojih zločina i njihovim porodicama i “i svima onima koji su na bilo koji način osjetili užase i strahote rata i ratnog djelovanja od strane mene i mojih suboraca”.¹³ Na kraju pretresa, Pretresno vijeće je odlučilo da presudu o kazni donese naknadno.

II. ČINJENIČNI OSNOV POTVRDNOG IZJAŠNJENJA O KRIVICI

10. Miroslav Bralo, zvani Cicko, rođen je u 13. oktobra 1967. u Kratinama, opština Vitez, sada u Bosni i Hercegovini. Uveče 15. aprila 1993., pušten je iz zatvora u Kaoniku pod uslovom da učestvuje u napadu Hrvatskog vijeća odbrane (HVO) na selo Ahmiće, planiranom za naredni dan. Po puštanju na slobodu odveden je u objekat poznat kao “bungalov”, gdje je bio smješten štab “Džokera”, antiterorističkog voda IV bataljona Vojne policije HVO-a. Tada je pristupio “Džokerima” i dobio naoružanje i uniformu.

11. Rano sljedećeg jutra, dok je još bio mrak, Bralo i drugi pripadnici “Džokera” pješice su otišli u Nadioke, gdje su upali u dom Osmana Salkića, bosanskog Muslimana. Dvojica pripadnika “Džokera” su onda ubili Osmana Salkića i njegovu suprugu Redžibu Salkić, dok je Bralo nožem ubio njihovu kćerku Mirnesu Salkić.

12. Kasnije istoga jutra Bralo i drugi učestvovali su u iznenadnom napadu na selo Ahmiće, s uputstvima da selo etnički očiste, pobiju sve vojno sposobne muškarce Muslimane, spale sve muslimanske kuće i protjeraju sve muslimanske stanovnike iz sela. U tom napadu, Bralo je uz pomoć zapaljivih materijala, npr. zapaljivih projektila, podmetnuo požar u brojne kuće bosanskih Muslimana u selu Ahmići, te pomagao i podržavao druge u podmetanju požara u drugim muslimanskim kućama. Povrh toga, zarobio je jednog neidentifikovanog odraslog muškarca, ispitivao ga, te ga ubio iz vatrenog oružja. On i drugi pripadnici “Džokera” su u donjoj džamiji u Ahmićima i oko nje postavili eksploziv, koji su potom detonirali, razorivši džamiju.

¹² Podnesak u vezi s odmjeravanjem kazne, podnesen u ime Miroslava Brala 25. novembra 2005. godine i Dopunski materijal za odmjeravanje kazne, 29. novembar 2005.

¹³ Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*, transkript na str. 88 (20. oktobar 2005).

13. Jednom drugom prilikom, negdje između 16. aprila i 1. maja 1993., Bralo i jedan vojnik HVO-a zarobili su 14 muškaraca, žena i djece Muslimana, iz porodice Salkić i porodice Mehmeda Čeremića, koji su svi pobjegli iz svojih kuća poslije napada na Ahmiće i Nadioke. Na putu za Kaonik, gdje su vodili tih 14 ljudi, vojnik koji je bio s Bralom rekao mu je da namjerava ubiti neke od njih. Bralo je tad pomogao tom vojniku tako što je grupu odveo na jedan proplanak u šumi i čuvao stražu dok je taj vojnik pucao na tih 14 muškaraca, žena i djece i ubio ih. Među tim žrtvama, dvije su imale oko sedam godina, jedna osam, jedna deset, jedna jedanaest, jedna četrnaest, a dvije su imale oko šesnaest godina.

14. Negdje dana između 21. aprila 1993. i 10. maja 1993., na području sela Kratine, vojnici HVO-a uhapsili su tri nenaoružana muškarca Muslimana. Nakon toga je Bralo, koji je vjerovao da su ti muškarci vojnici koji prikupljaju podatke o linijama HVO ili se žele priključiti drugim jedinicama, odveo te zarobljenike u štalu, gdje ih je zajedno s drugima ispitivao i tukao. Nekoliko sati kasnije, Bralo je te zarobljenike odveo u jedan šumarak i ubio ih.

15. Jednom, pak, drugom prilikom, 15. maja 1993. ili oko tog datuma, pripadnici "Džokera" odveli su jednu bosansku Muslimanku (svjedokinju A) u "bungalov", gdje su je ispitivali. Dok su je držali zatvorenu u "bungalovu", Bralo ju je više puta silovao i seksualno napadao. Tokom jednog ispitivanja, Bralo je u njenom prisustvu pretukao jednog bosanskog Hrvata, a njoj je prijetio da će je ubiti. U prisustvu drugih vojnika više puta ju je silovao i ejakulirao po njoj. Takođe ju je ujedao po tijelu i bradavicama.

16. Svjedokinja A je potom iz "bungalova" odvedena u jednu kuću na području Nadioka, gdje su je "Džokeri", među kojima i Bralo, držali zatvorenu protiv njene volje, sve negdje do jula 1993. godine. I za to vrijeme pripadnici "Džokera" su je redovno silovali, za šta je Bralo znao. Iako je bio u poziciji da je pusti na slobodu, Bralo to nije učinio.

17. Od 21. aprila do 10. maja 1993., Bralo je bio na zadatku kopanja rovova u selu Kratine i okolini. U tom periodu zatočeni bosanski Muslimani natjerani su da kopaju rovove pod zapovjedništvom Brale i drugih, u teškim vremenskim uslovima i uz ograničenu prehranu i odmor. Bralo i drugi pripadnici "Džokera" sprečavali su ove zatvorenike da pobjegnu i prisiljavali su ih da praktikuju jedan obred katoličke vjere. Osim toga, zatočeni bosanski Muslimani korišćeni su kao "živi štitovi" protiv snajperskog djelovanja Armije Bosne i Hercegovine na snage HVO-a. Bralo je

bio svjestan činjenice da su zatvorenici pod njegovom kontrolom uslijed ovoga mogli biti povrijeđeni ili izgubiti život.

III. MJERODAVNO PRAVO

A. Statut i Pravilnik

18. Na odmjeravanje kazne odnose se sljedeće odredbe Statuta:

Član 24 Krivične sankcije

1. Krivične sankcije koje izriče pretresno vijeće ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja kazne zatvora pretresno vijeće imaće u vidu opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.
2. Prilikom izricanja kazni, pretresna vijeća uzimaju u obzir faktore poput težine krivičnog djela i ličnih prilika osuđenika.
3. Uz kaznu zatvora, pretresna vijeća mogu naložiti povrat eventualne imovine i imovinske koristi stečene kažnjivim ponašanjem, uključujući i sredstvima prisile, pravim vlasnicima.

Član 27 Izvršenje kazne

Kazna zatvora izdržava se u državi koju Međunarodni sud odredi s popisa država koje su Savjetu bezbjednosti izrazile spremnost da prihvate osuđene osobe. Kazna zatvora izdržava se u skladu s važećim zakonskim propisima dotične države i pod nadzorom Međunarodnog suda.

19. I Pravilnik sadrži odredbe o odmjeravanju kazne, a od njih su za ovaj predmet od neposrednog značaja sljedeće:

Pravilo 100 Postupak za odmjeravanje kazne u slučaju potvrdnog izjašnjanja o krivici

- (A) Ako pretresno vijeće optuženog proglasi krivim nakon potvrdnog izjašnjanja o krivici, tužilac i odbrana mogu podnijeti sve relevantne informacije koje mogu pomoći pretresnom vijeću u odmjeravanju odgovarajuće kazne.
- (B) Presuda se izriče javno i u prisustvu osuđenog, osim u slučaju predviđenom odredbama pravila 102(B).

Pravilo 101 Kazne

- (A) Osoba proglašena krivom može biti osuđena na kaznu zatvora, uključujući i doživotnu kaznu zatvora.

- (B) Prilikom odmjeravanja kazne pretresno vijeće uzima u obzir faktore spomenute u članu 24(2) Statuta, te faktore kao što su:
- (i) sve otežavajuće okolnosti;
 - (ii) sve olakšavajuće okolnosti, uključujući i značajnu saradnju osuđenog s tužiocem prije ili poslije izricanja presude;
 - (iii) opšta praksa izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije;
 - (iv) eventualno vrijeme koje je osuđena osoba već izdržala od kazne za isto djelo koju je eventualno izrekao nacionalni sud u skladu s članom 10(3) Statuta.
- (C) Osuđenom će se u izdržavanje kazne uračunati eventualno vrijeme koje je proveo u pritvoru čekajući na predaju Međunarodnom sudu ili čekajući na suđenje ili žalbeni postupak.

20. Pretresno vijeće, dakle, prilikom određivanja odgovarajuće kazne za Bralu, mora uzeti u obzir više faktora, koje će razmotriti dalje u tekstu. Međutim, visina kazne koju će Pretresno vijeće izreći po ispitivanju konkretnih predmetnih činjenica u konačnoj je instanci stvar diskrecionog ovlaštenja pretresnog vijeća.¹⁴

B. Opšta razmatranja

21. Pretresno vijeće će se najprije osvrnuti na svrhe kažnjavanja u kontekstu Međunarodnog suda. Međunarodni sud je osnovan radi krivičnog gonjenja osoba koje su počinile teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava za vrijeme sukoba u zemljama bivše Jugoslavije, a cilj mu je da doprinese ponovnom uspostavljanju i očuvanju mira u tom regionu.¹⁵ Taj cilj Pretresno vijeće mora imati na umu u postupku odmjeravanja kazne.

22. U ranijim predmetima pred Međunarodnim sudom, pretresna vijeća i Žalbeno vijeće definisali su tri osnovne svrhe kažnjavanja u ovom konkretnom kontekstu. Prva od njih je “odmazda”, za koju se napominje da je “ne treba shvatiti kao ispunjenje želje za osvetom, nego kao želju da se na odgovarajući način izrazi gnušanje međunarodne zajednice nad tim [međunarodnim] zločinima”.¹⁶ Dakle, odmazda kao svrha kažnjavanja ovdje odražava shvatanje da svaka kazna koja se izrekne osuđenom predstavlja osudu međunarodne zajednice zbog užasne prirode počinjenih zločina, te mora biti u srazmjeri s njegovim konkretnim ponašanjem. Druga svrha kažnjavanja je odvraćanje od eventualnih budućih prestupa, bilo samog učinioca bilo drugih. Žalbeno vijeće je

¹⁴ *Vidi Tužilac protiv Radislava Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Presuda, 19. april 2004. (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Krstić*), par. 241.

¹⁵ Rezolucija Savjeta bezbjednosti br. 827 (1993.), 25. maj 1993.

¹⁶ *Tužilac protiv Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000. (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*), par. 185.

zauzelo stav da, iako pretresno vijeće može sasvim ispravno smatrati da odvrćanje kao svrha kažnjavanja može uticati na visinu kazne, ono u sveobuhvatnom odmjeravanju odgovarajuće kazne ne bi smjelo da odvrćanju “prida veći značaj od onog koji mu pripada”.¹⁷ Rehabilitacija učinioca se takođe smatra legitimnom svrhom kažnjavanja, mada na nju ne treba stavljati “prevelik naglasak”.¹⁸

23. U svjetlu ovih opštih razmatranja, Pretresno vijeće će se sada pozabaviti faktorima koje treba uzeti u obzir prilikom određivanja kazne, a to su: težina delikata i individualne okolnosti Miroslava Brale, uključujući i eventualne otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti; i opšta praksa izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.

IV. FAKTORI U ODMJERAVANJU KAZNE

A. Težina krivičnog djela i otežavajuće okolnosti

24. Najvažniji faktor koji Pretresno vijeće treba uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne je težina Bralinog krivičnog ponašanja Brale.¹⁹ Optužba je stavila nemali naglasak na težinu počinjenih krivičnih djela. Odbrana je navela da “priznaje da su posrijedi teški delikti”, te da su “patile ne samo neposredne žrtve 1993. godine, već da se patnja neposrednih ili posrednih žrtava nastavila svih ovih godina, iz mjeseca u mjesec, od tad pa do danas”.²⁰

25. Premda ima u vidu da o ovom pitanju ne postoji spor između strana u postupku, Pretresno vijeće ipak mora analizirati razne indicije koje je optužba predočila kako bi ocijenilo težinu Bralinih krivičnih djela i izvelo neophodne zaključke o odgovarajućoj kazni za ta djela. U ovom pogledu, Pretresno vijeće se, uz izjave priložene uz Podnesak optužbe o posljedicama zločina na jedan broj žrtava, oslanja jedino na činjenice sadržane u Činjeničnom osnovu, o kojima su strane saglasne.

26. Pored toga, optužba tvrdi da su tri glavna otežavajuća faktora koje Pretresno vijeće treba da razmotri sljedeći: veliki broj žrtava; mladost žrtava; i krajnje ponižavanje i degradacija svjedokinje

¹⁷ *Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-A i IT-94-1-Abis, Presuda po žalbi na kaznu, 26. januar 2000., par. 48.

¹⁸ *Tužilac protiv Delalića, Mucića, Delića i Landže*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 806.

¹⁹ Vidi, npr., Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, par. 731; Drugostepenu presudu u predmetu *Aleksovski*, par. 182; *Tužilac protiv Delalića, Mucića, Delića i Landže*, predmet br. IT-96-21-T, Presuda, 16. novembar 1998. (u daljem tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 1225.

²⁰ Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*, transkript na str. 115 (20. oktobar 2005.).

A od strane Brale.²¹ Odbrana se o ovim pitanjima nije izjašnjavala, ali je na pretresu o odmjeravanju kazne kazala da se slaže da te tri kategorije koje je iznijela optužba treba smatrati otežavajućim faktorima.²²

27. Sve otežavajuće okolnosti koje je navela optužba predstavljaju faktore koji deliktima mogu dati dodatnu težinu. Ne bi imalo puno smisla analizirati težinu krivičnih djela zasebno od otežavajućih okolnosti. Stoga Pretresno vijeće ovdje ispituje krivična djela za koja je Bralo osuđen kako bi utvrdilo njihovu inherentnu težinu, zajedno s eventualnim okolnostima koje njegovo kažnjivo ponašanje čine još težim. Ovakvim pristupom Pretresno vijeće nastoji izbjeći mogućnost da učiniocu određeni faktori budu dva puta uračunati, što bi bilo nedopustivo.²³ Odluka o tome koji će se faktori uzeti kao otežavajući stvar je slobodne ocjene Pretresnog vijeća,²⁴ s tim da ono smije razmatrati jedino one faktore koji su dokazani van razumne sumnje.²⁵

1. Karakter krivičnih djela

28. Pretresno vijeće najprije napominje da je Bralo osuđen za krivična djela najveće težine. Tačka 1 Optužnice jeste optužba za progon kao zločin protiv čovječnosti, izuzetno teško krivično djelo koje podrazumijeva svjesnu namjeru da se diskriminiše određena grupa ljudi u sklopu rasprostranjenog ili sistematskog napada na civilno stanovništvo. Isto tako, i u ostalim tačkama Optužnice okrivljeni se tereti za niz teških djela nasilja, odnosno za ubistvo, silovanje, mučenje, protivpravno zatvaranje i nečovječno postupanje, koja predstavljaju teške povrede Ženevskih konvencija, odnosno kršenja zakona ili običaja ratovanja.²⁶ Bralo je izričito priznao sopstvenu krivičnu odgovornost za ova krivična djela, navodeći takođe da je svjestan njihove težine.²⁷

²¹ Podnesak optužbe, par. 68–78.

²² Na pretresu o odmjeravanju kazne, branilac Brale je rekao: “Ja bih sada nastavio time što bih priznao otežavajuće faktore koje je tužilac iznio u ovome predmetu. Ne osporavam nijedan od tih navedenih faktora.” Transkript postupka odmjeravanja kazne u predmetu *Bralo*, str. 116 (20. oktobar 2005).

²³ Žalbeno vijeće je zauzelo stav da se “faktori koje Pretresno vijeće uzima u obzir kao aspekte težine krivičnog djela ne mogu dodatno uzeti u obzir kao odvojene otežavajuće okolnosti i *vice versa*”. *Tužilac protiv Miroslava Deronjića*, predmet br. IT-02-61-A, Presuda po žalbi na kaznu, 20. juli 2005. (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Deronjić*), par. 106.

²⁴ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, par. 780.

²⁵ *Ibid.*, par. 763.

²⁶ Pretresno vijeće konstatuje da je Bralo po tačkama 3 i 4 Optužnice, za ista djela u osnovi optužbi, osuđen za mučenje kao tešku povredu Ženevskih konvencija, te kao kršenje zakona i običaja ratovanja. U svjetlu sudske prakse Međunarodnog suda u pogledu kumulativnih osuda, Pretresno vijeće kaznu u ovom predmetu temelji na težini krivičnog djela mučenja kao teške povrede Ženevskih konvencija i ne uračunava dodatno težinu djela mučenja kao kršenja zakona i običaja ratovanja. *Vidi, npr., Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Presuda, 17. decembar 2004. (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kordić*), par. 1032–1035.

²⁷ Na pretresu o odmjeravanju kazne odbrana je navela sljedeće: “Drugo što moram priznati u ime g. Brale je njegova lična odgovornost za svaku radnju koja je imala štetan ishod. Bez obzira na kontekst, to su djela za koja on priznaje da su pogrešna, te da je uvijek znao da su pogrešna.” Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*, transkript na str. 115 (20. oktobar 2005).

29. Pored činjenice da su ta djela već sama po sebi šokantna, Pretresno vijeće uzima u obzir i način na koji ih Bralo izvršio. Tokom progona koji je vršio nad bosanskim Muslimanima Nadioka i Ahmića, koji su bili meta napada 16. aprila 1993., Bralo je jednu mladu ženu - Mirnesu Salkić – ubio nožem, dok su njegovi drugovi ubili njene roditelje. Takođe je iz vatrenog oružja ubio jednog neidentifikovanog muškarca, kojeg je prethodno zarobio i ispitivao. Osim toga, Bralo je uz pomoć zapaljivih materijala podmetnuo požar u mnoge kuće bosanskih muslimana, stanovnika Ahmića, pomagao drugima i podržavao ih da čine isto, te učestvovao u razaranju donje džamije u Ahmićima postavljanjem i detonacijom oko četiri kilograma eksploziva. Neko vrijeme po napadu na Ahmiće, Bralo je pomogao jednom pripadniku HVO-a da ubije četrnaest civila bosanskih Muslimana.

30. Nema, dakle, gotovo nikakve sumnje da je Bralo svojom voljom učestvovao u jednom od najsirovijih napada koji su tokom cijelog sukoba u Bosni i Hercegovini izvedeni na neku zajednicu. Napad je za posljedicu imao to da je muslimansko stanovništvo Ahmića desetkovano, a oni koji su preživjeli ubistva protjerani su iz svojih domova, koji su srušeni sa zemljom i spaljeni. Prema izvještaju specijalnog izvještača za ljudska prava na teritoriji bivše Jugoslavije, u Ahmićima su razorene sve muslimanske kuće, njih oko 180, a svi preživjeli stanovnici Muslimani pobjegli su ili su bili prisiljeni da odu.²⁸ Bilo bi teško naći očigledniji primjer “etničkog čišćenja”. Razmjere napada i broj žrtava djela progona koja je Bralo vršio tokom napada samo pridodaju težinu njegovom kažnjivom ponašanju i taj faktor Pretresno vijeće je uzelo u obzir prilikom odmjeravanja kazne.²⁹

31. Pretresno vijeće nalazi da u nekim slučajevima i mladost žrtve može predstavljati otežavajući faktor za krivično djelo. To je slučaj, na primjer, kada je optuženi osuđen za silovanje ili seksualni napad, ili kada je izvršio ubistvo. Činjenice da su mnogi od ubijenih, raseljenih i

²⁸ Drugi periodični izvještaj o stanju ljudskih prava na teritoriji bivše Jugoslavije g. Tadeusza Mazowieckog, specijalnog izvještača Komisije za ljudska prava, u skladu sa paragrafom 32 rezolucije 1993/7 ove Komisije od 23. februara 1993., dokument UN-a br. E/CN.4/1994/4, 19. maj 1993. (priložen uz Podnesak optužbe kao Dodatak B), u par. 20.

²⁹ U predmetu *Nikolić*, Pretresno vijeće II prihvatilo je da brojnost žrtava i krivičnih djela važe kao faktori koji težinu krivičnih djela čine većom. *Tužilac protiv Dragana Nikolića*, predmet br. IT-94-2-S, Presuda o kazni, 18. decembar 2003. (u daljem tekstu: Presuda u predmetu *Dragan Nikolić*), par. 213. U predmetu *Deronjić*, Žalbeno vijeće je raspravljalo o tome da li krivično djelo progona kao zločina protiv čovječnosti zahtijeva postojanje velikog broja žrtava dotičnog okrivljenog. Drugostepena presuda u predmetu *Deronjić*, par. 108–111. Ako je tako, onda se broj žrtava ne može uzeti i za otežavajuću okolnost, pošto on već predstavlja aspekt težine tog delikta. “djela nekog optuženog, da bi predstavljala zločin protiv čovječnosti, moraju biti dio rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva; Međutim, ovaj uslov se odnosi jedino na napad, a ne na pojedinačna djela optuženog”. *Ibid.*, par. 109, fusnote izostavljene. Dakle, “jedno jedino njegovo ili njeno djelo ili ograničen broj djela bili okvalifikovani kao zločin protiv čovječnosti”. *Ibid.* Žalbeno vijeće je zaključilo da žalilac nije dokazao da je to Pretresno vijeće pogriješilo kada je presudilo da veliki broj žrtava u tom predmetu predstavlja otežavajući faktor s obzirom na to da nije pokazao da mu je Pretresno vijeće tu činjenicu uračunalo dva puta, odnosno i kao dio težine zločina i kao otežavajuću okolnost.

traumatizovanih u napadu na Ahmiće bili djeca, te da je među četrnaest članova porodica Salkić i Čeremić koje je vojnik HVO-a ubio uz Bralinu pomoć bilo devetoro djece, vrlo su bitne stavke koje se moraju uzeti u obzir. Pretresno vijeće stoga konstatuje da ovaj aspekt krivičnog djela progona koje je počinio Bralo u ovom predmetu predstavlja otežavajući faktor.

32. Tačka 2 Optužnice odnosi se na ubistva tri zarobljena muškarca Muslimana, među kojima Fuada Kerme, koja je izvršio Bralo. Premlaćivanje i hladnokrvno ubijanje zarobljenika u oružanom sukobu predstavlja svirep zločin. Vjerovanje da su oni neprijateljski agenti ne igra ulogu. Suština međunarodnog humanitarnog prava jeste da se sa zarobljenicima i zatočenicima – bilo civilima bilo borcima – mora postupati u skladu s pravnim odredbama, a Bralo se o ovo fundamentalno načelo ogriješio više nego jednom. Činjenica da su počinjena višestruka ubistva još jedan je element koji daje dodatnu težinu kažnjivom ponašanju Miroslava Brale.

33. U Činjeničnom osnovu se u vezi s tačkama od 3 do 6 Optužnice opisuje stravično stradanje jedne bosanske Muslimanke – svjedokinje A – u rukama Brale i drugih pripadnika “Džokera”, tokom dužeg vremena. Njeno brutalno silovanje i mučenje, te činjenica da su je oni koji su je držali u zatočeništvu oko dva mjeseca držali zatvorenu zato da bi je i dalje mogli napastvovati kako im se prohtije, zločini su najizopačenije prirode. Pretresno vijeće još jednom ističe da međunarodno humanitarno pravo i osnovna načela humanosti nalažu da se s osobama zarobljenim za vrijeme oružanog sukoba mora postupati čovječno, te da je silovanje i mučenje žene u tim okolnostima najpodliji zločin koji zahtijeva nedvosmislenu osudu.

34. Kad je riječ o stravičnom ponižavanju i degradaciji kojima je Bralo podvrgavao svjedokinju A, Pretresno vijeće konstatuje da se to mora smatrati otežavajućim faktorom već ionako krajnje teškog krivičnog djela. Bralo je svjedokinji A prilikom ispitivanja prijetio da će je ubiti, silovao ju je u prisustvu nepoznatog broja drugih osoba, grizao je i više puta ejakulirao po njenom tijelu tokom dugotrajnog zlostavljanja. Te radnje govore o želji da se ponizi i zastraši jedna nezaštićena žena, prepuštena na milost i nemilost onima koji su je držali u zatočeništvu. Pretresno vijeće je, dakle, dužno da uzme u obzir ove konkretne okolnosti kao otežavajuće okolnosti silovanja svjedokinje A.

35. Optužbe u tačkama sedam i osam Optužnice odnose se na Bralinu ulogu u zatvaranju civila, bosanskih Muslimana, koji su korišćeni kao radna snaga za kopanje rovova u selu Kratine i njegovoj okolini. Bralo je bio među pripadnicima HVO-a koji su čuvali te zarobljenike i izdavali im naređenja za rad, u teškim vremenskim uslovima i uz ograničenu prehranu ili odmor, pod fizičkom

prijetnjom. O tome da je Bralo ovom zadatku pristupao revnosno, te o njegovoj želji da ponizi zarobljene Muslimane svjedoči činjenica da je te ljude prije početka rada prisiljavao na jedan katolički vjerski obred. Osim toga, zatvorenici su bili izloženi riziku od snajperske vatre Armije Bosne i Hercegovine, pošto su ih Bralo i drugi raspoređivali tako da snagama HVO-a služe kao “živi štit” od takvog snajperskog napada. Bralo je bio svjestan mogućnosti da zarobljenici pod njegovom kontrolom – uslijed toga što su raspoređivani na takva mjesta – budu povrijeđeni ili ubijeni, ali nije učinio ništa da taj rizik smanji. Stoga se on mora smatrati svjesnim učesnikom u još jednom krivičnom djelu koje obuhvata teško zlostavljanje zatvorenih civila, što je zločin za svaku osudu. Činjenicu da su krivična djela za koje se on tereti u tačkama sedam i osam počinjena nad mnogobrojnim žrtvama, Pretresno vijeće takođe uzima u obzir kao otežavajući faktor za ta djela.

2. Posljedice po žrtve

36. Uz ispitivanje načina na koji je Bralo izvršio zločine za koje je osuđen, Pretresno vijeće uzima u obzir i navode optužbe o posljedicama tih zločina po njegove žrtve. Vijeće napominje da je odbrana izričito priznala da su žrtve Miroslava Brale bile izložene patnji, kako u vrijeme zločina tako i u mjesecima i godinama nakon što su oni počinjeni.³⁰ Odbrana se takođe složila s optužbom da su izjave o posljedicama po žrtve, dostavljene Pretresnom vijeću, kako snažne tako i potresne.³¹ O tim izjavama sada će pojedinačno biti riječi, u vezi s tačkama 1, 2 i 3-6 Optužnice.

37. Optužba je podnijela izjave nekoliko ljudi koji su preživjeli napad na Ahmiće i čiji su članovi porodice ubijeni u toku tog napada. Pretresno vijeće odaje priznanje ovim žrtvama što su pristale da govore o svom stradanju i posljedicama koje je taj napad imao, i još uvijek ima, na njihove živote. Elver Ahmić, koji je 1993. godine napunio četrnaest godina, gledao je 16. aprila te godine kako mu ubijaju majku i osmogodišnjeg brata. Osim toga, on je u napadu i ranjen, i još uvijek ima zdravstvenih problema zbog djelića metaka i gelera koji su mu ostali u tijelu, kao i zbog emocionalnog bola izazvanog smrću majke i brata.³² Adnan Zec, koji je u vrijeme napada imao trinaest godina, takođe je gledao kako mu ubijaju majku, oca i jedanaestogodišnju sestru, a i sam je povrijeđen. Njegova izjava oslikava duševnu i tjelesnu traumu koju proživljava od tog napada, kao i njegove patnje zbog gubitka porodice.³³ U svojoj izjavi Abdullah Ahmić opisuje kako su mu vojnici HVO-a na dan napada pogubili oca, te pokušali da ubiju i njega pucajući mu u glavu. Napad je

³⁰ Transkript postupka odmjeravanja kazne u predmetu *Bralo*, str. 115 (20. oktobar 2005).

³¹ *Ibid.*

³² Podnesak optužbe, Dodatak G.

³³ Podnesak optužbe, Dodatak H.

imao izuzetno štetne posljedice po njegovu tjelesno i duševno zdravlje.³⁴ Fatima Ahmić i Ćazim Ahmić u napadu su izgubili supružnike i govorili su o ozbiljnim teškoćama s kojima se sada suočavaju u svakodnevnom životu.³⁵ Izjavu je dala i jedna od osoba čiji su članovi porodice bili u pomenutoj grupi od četrnaest muškaraca, žena i djece koje su Bralo i još jedan vojnik ubili dok su ih sprovodili ka Kaoniku, poslije napada na Ahmiće. Gubitak tih članova porodice nanio je toj osobi ogroman duševni bol, koji se manifestuje teškim fizičkim i psihičkim problemima.

38. Pretresno vijeće ima u vidu i izjavu udovice jednog od ljudi koje je Bralo ubio, kao i socijalnog radnika zaduženog za nju. Ona od tada živi u stalnom strahu i proživljava emocionalne tegobe uslijed gubitka supruga i protjerivanja iz svoga doma.

39. Konačno, Pretresno vijeće je pročitalo rezime razgovora sa svjedokinjom A, ženom koju su Bralo i drugi pripadnici "Džokera" svirepo silovali i zlostavljali. Neosporno je da je svjedokinja A u vrijeme svog zatočeništva i silovanja doživjela traume, te da te traume i dalje proživljava, i Pretresno vijeće veoma cijeni to što je pristala da još jednom opiše pakao koji je prošla i njegove posljedice.

40. Ove izjave govore o razorenim životima i borbi za preživljavanje, o stravičnoj patnji i traumama koje i dalje traju. Pretresno vijeće zato uvažava patnju ovih žrtava, kao i svih ostalih muslimanskih stanovnika Ahmića i Nadioka koje je Bralo u toku napada na njihova sela proganjao ili na duge načine zlostavljao. Ono napominje da su posljedice progona, ubistava, silovanja i drugih zločina koje je Bralo učinio duboke i dugotrajne, te to uzima u obzir prilikom odmjeravanja kazne.

41. Da zaključimo: Pretresno vijeće konstatuje da je Bralo počinio niz stravičnih zločina, koje otežava način na koji ih je počinio, uključujući broj žrtava (tačke 1,2 i 7-8), mladost nekih od žrtava (tačka 1) i stepen ponižavanja i degradacije svjedokinje A (tačke 3-6).

B. Olakšavajuće okolnosti

42. Olakšavajuće okolnosti mogu dovesti do preinačenja kazne koja bi inače bila izrečena osuđenom. Prihvatanje izvjesnih okolnosti kao olakšavajućih ne umanjuje ni težinu počinjenih krivičnih djela, ni odgovornost osuđenog, ni stepen osude njegovih postupaka. Štaviše, takve okolnosti mogu ne biti ni u kakvoj vezi sa počinjenjem samog krivičnog djela i mogu se javiti

³⁴ Podnesak optužbe, Dodatak I.

³⁵ Podnesak optužbe, Dodaci K i L.

mного mjeseci ili godina kasnije. Dok se otežavajuće okolnosti moraju dokazati van razumne sumnje, olakšavajuće okolnosti je dovoljno dokazati na osnovu uvjerljivosti dokaza.³⁶

1. Argumenti strana

43. Odbrana tvrdi da Pretresno vijeće u ovom predmetu treba da razmotri niz olakšavajućih okolnosti. U svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, odbrana nabroja sljedeće:

- raniji dobar karakter Brale;
- neposredan kontekst počinjenja krivičnih djela;
- način na koji su pretpostavljeni koristili Bralu;
- vremenski period obuhvaćen Optužnicom;
- Bralino uzimanje drugih u zaštitu;
- mjere koje je on preduzeo u cilju svoje rehabilitacije;
- njegovu dobrovoljnu predaju;
- njegovo potvrdno izjašnjanje o krivici;
- njegovo kajanje;
- njegovu saradnju, vrijednu za Međunarodni sud; i
- njegovu saradnju, vrijednu za stanovnike Ahmića.³⁷

Odbrana od Pretresnog vijeća traži da u obzir uzme i okolnosti pojedinačnih krivičnih djela,³⁸ te Braline lične prilike,³⁹ mada one nisu eksplicitno navedene kao olakšavajući faktori. Pošto se te naknadno spomenute okolnosti u suštini navode kao olakšavajuće, Pretresno vijeće će iz razmotriti zajedno s drugim nabrojanim olakšavajućim okolnostima. Osim toga, među dodatnim materijalima koje je odbrana dostavila Pretresnom vijeću 29. novembra 2005. godine, bio je i memorandum Tima McFaddena, načelnika Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija u Haagu, koji govori o Bralinom dobrom vladanju u pritvoru. Činjenicu da je odbrana dodala ovu izjavu Pretresno vijeće uzima kao namjeru da se podnese još jedan dokaz u prilog nižoj kazni, te će o memorandumu biti riječi niže u tekstu.

44. U svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, optužba tvrdi da u predmetu ovakve prirode olakšavajućim okolnostima ne treba pridavati preveliku težinu.⁴⁰ Ona tvrdi i to da nizak čin počinioaca zločina ne predstavlja olakšavajuću okolnost.⁴¹ S druge strane, slaže se da bi Brali trebalo priznati to što se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu i što se potvrdno izjasnio o krivici. Što

³⁶ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, par. 590.

³⁷ Podnesak odbrane, par. 64–85.

³⁸ Podnesak odbrane, par. 46–61.

³⁹ *Ibid.*, par. 2–24.

⁴⁰ Podnesak optužbe, par. 79.

⁴¹ *Ibid.*, par. 80.

se tiče Bralinih porodičnih prilika, optužba tvrdi da njima u predmetu ove težine ne treba pridavati veći značaj.⁴²

45. Na pretresu o odmjeravanju kazne optužba je ponovila da Bralo ima pravo da traži da mu se dobrovoljna predaja i priznanje krivice “uračunaju” kao olakšavajuće okolnosti.⁴³ Optužba je, dalje, prihvatila da se Bralo iskreno pokajao, te da i to treba uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost.⁴⁴ Međutim, što se tiče Braline značajne saradnje s Tužilaštvom, optužba je osporila da je takva saradnja postojala.

2. Diskusija

46. Većina podataka koje je odbrana dostavila Pretresnom vijeću na razmatranje u vezi s odmjeravanjem kazne spada u kategorije koje se međusobno preklapaju i koje se mogu, ali ne moraju, smatrati olakšavajućim okolnostima. Pretresno vijeće će ovdje razmotriti te podatke i donijeti zaključke o njihovoj relevantnosti za visinu kazne.

(a) Biografija i prethodni karakter Miroslava Brale

47. U svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, odbrana opisuje Bralino djetinjstvo kao teško, ali ne izuzetno teško. Ona takođe spominje njegovu regrutaciju u HVO 1991. godine, njegovu obuku i borbena dejstva, gdje je naglasak bio na postavljanju i uklanjanju mina. Odbrana tvrdi da prije februara 1993. godine Bralo nije bio krivično kažnjavan. Tada je zatvoren zbog ubistva svog susjeda Esada Salkića, prije nego što će počinuti krivična djela za koja ga je ovaj Međunarodni sud osudio. U vrijeme kada je počinio ova djela imao je 25 godina. Dvaput se ženio, ali su mu druga žena i kćer tragično stradale u požaru 1998. godine. Ima i sina. Odbrana je podnijela izjave ljudi koji su ga poznavali prije i poslije zločinâ, između kojih su i izjave njegovih bliskih rođaka. U svima se kaže da je bio pošten, vrijedan i častan prije oružanog sukoba, a skrhan poslije perioda u kojem je počinio zločine za koje je osuđen.⁴⁵

48. Dok se prethodni uzoran karakter i porodične okolnosti optuženog u nekim slučajevima mogu uzeti kao olakšavajući faktori, Pretresno vijeće smatra da oni u ovom predmetu mogu samo

⁴² *Ibid.*, par. 87.

⁴³ Transkript postupka odmjeravanja kazne u predmetu *Bralo*, str. 108 (20. oktobar 2005).

⁴⁴ Transkript postupka odmjeravanja kazne u predmetu *Bralo*, str. 109 (20. oktobar 2005).

⁴⁵ Izjave Ruže Bralo, Gorana Gogića, Branka Perkovića i Božice Jukić, priložene uz Podnesak odbrane.

donekle uticati na visinu kazne.⁴⁶ Kada se okrivljeni osudi za krajnje teška krivična djela izvršena na izrazito surov način, činjenica da prethodno nije kažnjavan ne vodi nužno nižoj kazni. Osim toga, porodične okolnosti ovog okrivljenog od neznatnog su značaja za kaznu, a u vrijeme kad je počinio svoja zlodjela on nije bio toliko mlad da bi Pretresno vijeće to trebalo uzeti u obzir.⁴⁷ Stoga Pretresno vijeće uzima na znanje porodične i lične olakšavajuće okolnosti Miroslava Bralo, ali im u određivanju kazne pridaje neznatnu težinu.

(b) Okolnosti u kojima je Bralo bio prije i oko perioda kad su počinjeni zločini, i način na koji su ga njegovi pretpostavljeni koristili

49. Odbrana navodi da je politička situacija u Vitezu 1991. godine bila vrlo nestabilna i da je Bralo u septembru te godine regrutovan u HVO. Ona navodi da je Bralo više od godinu dana bio na vojnoj obuci i da je učestvovao u aktivnom djelovanju protiv srpskih snaga. Ona tvrdi da je u februaru 1993. godine Bralina kuća gađana u minobacačkom napadu, kojom prilikom su popucali prozori i srušio se dio krova. Odbrana navodi da je Bralo pronašao osobu koju je smatrao odgovornom za napad, a to je bio jedan njegov susjed, na kojeg je onda pucao i ubio ga. Zatim je raznio kuću tog čovjeka eksplozivom. Bralu je potom uhapsila lokalna policija i stavila ga u zatvor u Kaoniku.

50. Kako tvrdi odbrana, nakon nekoliko sedmica provedenih u zatvoru, Bralo je 15. aprila 1993. oslobođen pod uslovom da, kao pripadnik "Džokera", učestvuje u napadu na Ahmiće planiranom za naredni dan. U vezi sa vršenjem zločina za koje je osuđen, odbrana tvrdi da je on imao naređenja da u napadu na Ahmiće ubija civile i uništava kuće. Mada nisu ponuđeni daljnji dokazi o postojanju takvih naređenja, u Činjeničnom osnovu Sporazuma o izjašnjavanju o krivici navodi se da su učesnici napada na Ahmiće dobili instrukcije da selo etnički očiste, pobiju sve vojno sposobne muškarce Muslimane, kao i druge naoružane osobe, da popale sve muslimanske domove, te da muslimansko stanovništvo protjeraju iz sela uz primjenu sile. Odbrana takođe navodi da su Bralu u periodu od aprila do maja 1993. njegovi pretpostavljeni koristili kao "sredstvo za postizanje ratnih ciljeva". Odbrana, na kraju, navodi da se Bralo borio na strani HVO-a otkako je pušten iz zatvora sve do pred kraj 1994. godine, kada je odbio da nastavi da učestvuje u sukobu.

⁴⁶ *Vidi, npr.*, Drugostepenu presudu u predmetu *Kordić*, par. 1090; *Tužilac protiv Banovića*, predmet br. IT-02-65/1-S, Presuda o kazni, 28. oktobar 2003. (u daljem tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Banović*), par. 75; Prvostepenu presudu u predmetu *Furundžija*, par. 284.

⁴⁷ U predmetu *Kunarac* Žalbeno vijeće je zauzelo stav da "član 24(2) Statuta određuje da kod odmjeravanja kazne pretresna vijeća moraju uvažiti 'individualne prilike' osuđenika koje mogu biti olakšavajuće ili otežavajuće. Porodična situacija u principu predstavlja olakšavajuću okolnost". *Tužilac protiv Kunarca, Kovača i Vukovića*, predmet br. IT-96-23 i IT-96-23/1-A, Presuda, 12. juni 2002., par. 362.

51. Pretresnom vijeću je poznato da je politička i vojna situacija u opštini Vitez, kao i u cijeloj srednjoj Bosni, postajala sve gora tokom 1992-1993. godine. Ono takođe ima u vidu da su napetost i neprijateljsko raspoloženje između zajednica bosanskih Hrvata i bosanskih Muslimana u toj oblasti eskalirale sredinom 1992. godine,⁴⁸ što je završilo oružanim sukobom između HVO-a i Armije Bosne i Hercegovine.⁴⁹ Odbrana traži od Pretresnog vijeća da uvaži činjenicu da su u datim okolnostima “mnogi ljudi, i časni i nečasni, bili izloženi ogromnim pritiscima”.⁵⁰ Iako su takvi pritisci opštepoznata stvar, Pretresno vijeće smatra da se oni ni na koji način ne mogu smatrati relevantnim za kaznu koju treba izreći Brali za krivična djela koja je počinio. Veliki dijelovi stanovništva opštine Vitez, kao, uostalom, i mnogih dijelova Bosne i Hercegovine, bili su izloženi istim ili sličnim pritiscima, a ipak nisu reagovali na način na koji je reagovao Bralo.

52. Povrh toga, Pretresno vijeće smatra da se napad na Bralin dom u februaru 1993. i činjenica da je on zatim ubio osobu za koju je vjerovao da je odgovorna za taj napad, ne mogu uzeti kao olakšavajuće okolnosti u ovom predmetu. Štaviše, čudi nas da odbrana jedan raniji nasilan zločin, koji je Bralo, po svemu sudeći, počinio, ali za koji nije osuđen, navodi kao olakšavajući faktor. Ukoliko se ta činjenica iznosi kao dokaz nekakvog opravdanog straha koji je Bralo proživljavao uslijed narušenih odnosa između Hrvata i Muslimana u njegovom kraju, onda Pretresno vijeće ponavlja da napetosti koje su u toj oblasti postojale u relevantnom periodu nipošto ne mogu poslužiti kao olakšavajući faktor u određivanju kazne za Braline teške, nasilne zločine.

53. Nezavisno od prethodnog, Pretresno vijeće ima u vidu tvrdnju odbrane da je Bralo zbog posljedica svojih djela u februaru 1993. bio u zatvoru u Kaoniku do 15. aprila te godine. U Činjeničnom osnovu za Sporazum o izjašnjavanju o krivici između optužbe i Brale takođe se kaže da je on pušten iz zatvora pod uslovom da učestvuje u napadu na Ahmiće. Pretresno vijeće zato prihvata da je na Bralu izvršen određeni pritisak da se priključi “Džokerima” i da aktivno učestvuje u operacijama HVO-a. Nema dokaza koji bi ukazivali na to da se on pokušao suprotstaviti tom pritisku, ali se ipak postavlja pitanje da li je zločine izvršio pod prinudom, odnosno po naređenju svojih pretpostavljenih. Prinuda i naređenja pretpostavljenih su odvojeni ali povezani koncepti i oba se mogu uračunati kao olakšavajuće okolnosti.⁵¹

⁴⁸ Vidi *Tužilac protiv Zorana Kupreškića, Mirjana Kupreškića, Vlatka Kupreškića, Drage Josipovića, Dragana Papića, i Vladimira Šantića*, predmet br. IT-95-16-T, Presuda, 14. januar 2000., par. 125.

⁴⁹ Vidi *ibid.*, par. 162. Vidi i *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT95-14/2-T, Presuda, 26. februar 2001., par. 531–533.

⁵⁰ Transkript postupka odmjerenja kazne u predmetu *Bralo*, str. 120 (20. oktobar 2005).

⁵¹ Član 7(4) Statuta Međunarodnog suda predviđa: “Činjenica da je optužena osoba postupala prema naređenju vlade ili nadređenog ne oslobađa je krivične odgovornosti, ali se može uzeti u obzir za ublažavanje kazne ako Međunarodni sud utvrdi da tako nalaže pravda.” U predmetu *Erdemović*, Žalbeno vijeće je zaključilo da “prinuda ne predstavlja potpunu odbranu za vojnika optuženog za zločin protiv čovječnosti i/ili ratni zločin koji uključuje

54. Međutim, Bralo nije naveo da je od strane svojih pretpostavljenih bio izložen takvoj vrsti prinude da je bio primoran da čini djela za koja je osuđen. Nije se ni izričito pozvao na naređenja pretpostavljenih kao na olakšavajući faktor. Naveo je da snosi punu ličnu odgovornost za ta krivična djela, te priznao da je znao da su ona pogrešna. Dužnost je svih učesnika oružanog sukoba da do kraja poštuju relevantne norme međunarodnog humanitarnog prava i, bez obzira na to da li je na Bralu vršen pritisak da učestvuje u borbenim dejstvima, za njega je važila pravna i moralna obaveza da postupa u skladu s tim normama. Još jednom, Pretresno vijeće podsjeća na Bralino posebno svirepo postupanje sa svjedokinjom A, njegovu ulogu u ubistvima brojnih civila, među kojima i djece, te njegovo ponižavanje zatočenih civila koje je prisiljavao da praktikuju određeni vjerski obred. Sve te radnje govore o njegovom tadašnjem potpunom preziru prema zakonima vođenja oružanog sukoba, kao i o šokantnom nedostatku poštovanja za ljudski život i dostojanstvo.

55. Pretresno vijeće takođe napominje da je Bralo, nakon što je pušten iz zatvora, zapravo imao izbor da li da i dalje učestvuje u borbenim dejstvima HVO-a. Odbrana je u svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne navela da je on potkraj 1994. godine odlučio da prestane učestvovati u borbama i da je odbio da ustane iz svog kreveta u Nadiocima.⁵² Ne navodi se da je to imalo neke negativne posljedice po njega, u smislu disciplinskih ili drugih mjera zbog toga što je tad obio da se bori. Dakle, Bralo je i ranije mogao i trebao odbiti da učestvuje u borbenim dejstvima ako je dobijao naređenja za koja je znao da su protivpravna ili ako je od njega traženo da učestvuje u dejstvima za koje je znao da se kose sa zakonom. Premda Pretresnom vijeću nisu podastrijeti dokazi o naređenjima za ubijanje civila i uništavanje njihovih domova u napadu na Ahmiće, takva naređenja spominju se u Činjeničnom osnovu, pa se stoga njihovo postojanje ne dovodi u pitanje. Međutim, takva naređenja bila bi tako očigledno protivpravna da je Bralo trebao da odbije da postupi po njima. Nisu podneseni dokazi ni iznesene tvrdnje da je on ijednom pokušao da se suprotstavi provođenju krivičnih djela koja je počinio.

56. Pretresno vijeće stoga smatra da se okolnosti u kojima je Bralo bio u periodu neposredno prije svojih zločina, te oko toga vremena, ne kvalifikuju kao olakšavajuće. Vijeće takođe smatra da bi eventualna naređenja Brali da ubija civile i uništava kuće bila tako očigledno protivpravna da ne bi mogla biti uzeta u obzir kao olakšavajući faktor prilikom određivanja kazne u ovom predmetu.

ubijanje nevinih ljudskih bića.” U svojoj potonjoj odluci u tom predmetu, Pretresno vijeće je zaključilo da se na prinudu može pozivati kao na olakšavajuću okolnost. *Vidi Tužilac protiv Erdemovića*, predmet br. IT-96-22-A, Presuda, 7. oktobar 1997., par. 19; i *Tužilac protiv Erdemovića*, predmet br. IT-96-22-Tbis, Presuda o kazni, 5. mart 1998., par. 17.

⁵² Podnesak odbrane, par. 10.

Iako može biti tačno da su Bralo njegovi pretpostavljeni koristili kao “sredstvo za postizanje ratnih ciljeva”, i ovdje Pretresno vijeće zaključuje da ta činjenica ne utiče na visinu kazne koju mu treba izreći za počinjena krivična djela.

(c) Vremenski period obuhvaćen Optužnicom

57. Odbrana navodi da je period na koji se odnosi Optužnica ograničen na neka tri mjeseca, te da njegovu ograničenost treba uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost.⁵³ Odbrana svoje stanovište potkrepljuje citatom iz predmeta *Kordić i Čerkez*, u kojem je Žalbena vijeće u vezi s okrivljenim Čerkeзом navelo sljedeće: “Za razliku od perioda na koji se odnosi Optužnica, njegova krivična odgovornost je ograničena na relativno kratak period (od približno 14 dana).”⁵⁴

58. Međutim, u ovom predmetu je za krivična djela iz Optužnice okrivljena i osuđena samo jedna osoba, pa nema poređenja vremenskih perioda u kojima su zločine činili ta osoba i suoptuženi. Osim toga, krivična djela za koja je Bralo osuđen počinjena su u periodu od 15. aprila 1993. pa negdje do jula 1993., odnosno u periodu od nekih jedanaest do petnaest sedmica. Pretresno vijeće ne smatra da je to kratak vremenski period i napominje da je Bralo osuđen na osnovu niza nasilnih i izopačenih djela, a ne za jedno djelo ili niz djela izvršenih u jednom navratu. Pretresno vijeće, stoga, vremenskom periodu Optužnice ne pridaje nikakvu težinu kao olakšavajućoj okolnosti.

(d) Uzimanje drugih u zaštitu

59. Odbrana tvrdi da postoje dokazi da je Bralo u istom periodu kada je činio zločine, nekim ljudima pružio zaštitu i pomogao im. Ona dostavlja izjave tri osobe koje kažu da im je Bralo u to vrijeme pomogao i zaštitio ih.⁵⁵ Pretresno vijeće ima u vidu da, u nekim slučajevima, znatna pomoć ili zaštita pružena bespomoćnim osobama od strane okrivljenog mogu predstavljati olakšavajuće okolnosti. Na primjer, ako je optuženi učestvovao u zatvaranju nekog broja ljudi, a pritom je nekima od tih zatočenika pomogao ili im je na neki način ublažio patnju, to se može uzeti kao olakšavajući faktor.⁵⁶ U ovom slučaju, od onih koji su dali izjave o tome kako im je Bralo pomogao, jedna osoba navodi da su on i Bralo bili stari prijatelji, dok su druge bile u porodičnoj vezi s njim. Pretresno vijeće smatra da činjenica da se prema tim konkretnim osobama tako ponio

⁵³ Podnesak odbrane, par. 69–70.

⁵⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1090.

⁵⁵ Izjave Ferida Ahmića, Božice Jukić i Natalije Križenac, priložene uz Podnesak odbrane.

⁵⁶ *Vidi, npr., Tužilac protiv Sikirice, Došena i Kolundžije*, predmet br. IT-95-8-S, Presuda o kazni, 13. novembar 2001., par. 195.

svjedoči o njegovoj sposobnosti za moralno ponašanje. Međutim, one ne utiče na kaznu koju mu treba izreći za zločine koje je počinio.

(e) Dobrovoljna predaja, potvrdno izjašnjenje o krivici, kajanje i mjere u cilju rehabilitacije

60. Bralina dobrovoljna predaja i potvrdno izjašnjavanje o krivici pred Međunarodnim sudom nerazdvojivi su od njegovog kajanja i mjera koje je preduzeo u cilju svoje rehabilitacije, pa se ovdje razmatraju zajedno.

61. Odbrana navodi, a optužba ne osporava, da se Bralo dobrovoljno predao Međunarodnom sudu 2004. godine, kada je saznao da je protiv njega podignuta optužnica. Pretresno vijeće se slaže s tim da dobrovoljnu predaju optuženog treba smatrati olakšavajućom okolnošću i to će se Brali uzeti u obzir.

62. Odbrana takođe navodi da su važne olakšavajuće okolnosti činjenice da se Bralo izjasnio krivim po optužbama podignutim protiv njega, te da je, štaviše, dobrovoljno pružio informacije koje su dovele do podizanja još jedne, nove, optužbe u Optužnici. Tužilaštvo prihvata da Bralino potvrdno izjašnjavanje o krivici predstavlja olakšavajući faktor, zato što su svjedoci na taj način pošteđeni dolaska da svjedoče; što se tako izjasnio mnogo prije suđenja, zahvaljujući čemu su ušteđeni ionako ograničeni resursi; i što to može doprinijeti procesu pomirenja u srednjoj Bosni.⁵⁷

63. Pretresno vijeće ima u vidu da se Bralo izjasnio krivim po Optužnici koja obuhvata bitno manji broj optužbi od one prvobitno podignute protiv njega. Međutim, u Sporazumu o izjašnjavanju o krivici koji su sklopile strane nedvosmisleno stoji da do potvrdnog izjašnjavanja o krivici nije došlo zahvaljujući nekom obećanju ni podsticaju optužbe. Osim toga, premda su neke tačke izostavljene iz optužnice, treba naglasiti da je dodata jedna nova optužba za progon kao zločin protiv čovječnosti, koja je djelimično zasnovana na informacijama dobijenim od Brale.

64. Potvrdno izjašnjenje o krivici prije početka suđenja, po optužbama takve težine kao što su ove iz Optužnice, značajan je korak koji jedan okrivljeni može napraviti. Potvrdno izjašnjenje o krivici ima veliki značaj s humane i praktične strane, pogotovo ako je do njega došlo u ranoj fazi postupka. Žrtve i svjedoci koji su već pretrpjeli ogromnu duševnu i tjelesnu štetu ne moraju putovati u Haag da bi na sudu govorili o onome što ih je zadesilo, i tako možda nanovo proživljavati svoju traumu. Pored toga, oskudni pravni, sudski i novčani resursi, koji bi se inače

⁵⁷ Podnesak optužbe, par. 85.

potrošili na pripremu i vođenje dugačkog i skupog suđenja, mogu se preusmjeriti na ostvarivanje širih ciljeva Međunarodnog suda.

65. Povrh toga, kada se okrivljeni izjasni krivim na način i pod okolnostima koji svjedoče o bezrezervnom priznavanju lične odgovornosti, to može biti znak iskrenog kajanja.

66. Kao još jedan dokaz njegovog iskrenog kajanja odbrana navodi činjenicu da je Bralo prije svoje predaje i dolaska u Haag preduzeo korake ka iskupljenju svojih zločina. Ona navodi da je on, od kraja 1999. ili početka 2000. do svoje predaje 2004., radio u Majčinom Selu i Čitluku u jugoistočnoj Bosni i Hercegovini, o čemu su dostavljene i izjave svjedoka.⁵⁸ Odbrana tvrdi da postoje dokazi o tome kako se Bralo, u vremenu poslije oružanog sukoba, sve teže nosio sa svojom savješću, ali da je u pozitivnom smislu bitno pridonio životima svojih bližnjih.⁵⁹

67. Odbrana se takođe poziva na Bralinu izjavu priloženu uz Podnesak u vezi s odmjeravanjem kazne, u kojoj on priznaje svoju odgovornost za zločine i izvinjava se žrtvama.⁶⁰ Ona je takođe podnijela dokaze o tome da je Bralo nastojao pomoći da se pronađu i iskopaju tijela osoba koje su on i drugi ubili prilikom napada na Ahmiće, kao i da se identifikuju područja koja je HVO minirao tokom sukoba.⁶¹ Odbrana tvrdi da se iz tih postupaka vide njegovo kajanje, želja za rehabilitacijom, kao i želja da pomogne u rehabilitaciji zajednica koje su pretrpjele tako tešku štetu u sukobu čiji je on bio učesnik.

68. Na raspravi o odmjeravanju kazne, optužba je navela da je, po njenom mišljenju, Bralino kajanje iskreno, i da je Bralo “krenuo osobnim putem pomirenja i iskupljenja”.⁶²

69. Pretresno vijeće prihvata tvrdnju da je Bralo, po završetku oružanog sukoba, bio skrhan traumatičnim doživljajem sukoba i svojom ulogom u njemu. On je 1997. godine pokušao da se preda Međunarodnom sudu iako nije znao da je protiv njega podignuta optužnica.⁶³ Takođe se uključio u društveno koristan rad u jednoj drugoj oblasti Bosne i Hercegovine. Pohvalni su napori koje je uložio u pronalaženje posmrtnih ostataka svojih žrtava i drugih pogubljenih u sukobu, kao i

⁵⁸ Podnesak odbrane, par. 20, i izjave svjedoka J i svjedoka L, priložene uz Podnesak odbrane.

⁵⁹ *Ibid.*, par. 73.

⁶⁰ *Ibid.*, par. 78.

⁶¹ *Ibid.*, par. 79–80. Izjava Zaima Kablara, člana Državne komisije za potragu za nestalim osobama Bosne i Hercegovine, u sklopu je Dopunskog materijala u vezi s odmjeravanjem kazne koji je odbrana ponijela 29. novembra 2005. Ova izjava opisuje Bralinu pomoć u pronalaženju posmrtnih ostataka nekoliko ljudi ubijenih u sukobu, među kojima su bile i žrtve nekih zločina za koje je sâm osuđen.

⁶² Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*, transkript na str. 109 (20. oktobar 2005).

⁶³ Podnesak odbrane, par. 13.

njegova pomoć u akcijama čišćenja mina. Pretresno vijeće ima u vidu izjavu Zaima Kablara, koji je učestvovao u pronalaženju i ekshumaciji tijela u srednjoj Bosni, koji je opisao značajnu Bralinu pomoć u pronalaženju posmrtnih ostataka nekoliko njegovih žrtava, kao i pozitivan efekat koji je to imalo na porodice tih žrtava i ljude iz toga kraja.⁶⁴ Njegovo priznavanje odgovornosti za zločine i izrazi pokajanja upućeni žrtvama važni su pokazatelji činjenice da je doživio lični preobražaj. Pretresno vijeće vjeruje da će se ovaj proces preobražaja nastaviti i tokom izdržavanja kazne i da će ta kazna doprinijeti njegovoj daljnjoj rehabilitaciji.

70. Stoga Pretresno vijeće smatra da Bralino izjašnjavanje o krivici, zajedno s njegovim ponašanjem nakon užasnih događaja navedenih u Optužnici, a posebno njegovi naponi da se iskupi za svoja zlodjela, pokazuju da se on iskreno kaje.

71. Pretresno vijeće takođe uviđa da će se Bralino potvrdno izjašnjenje o krivici, u sprezi s njegovim iskrenim kajanjem, vjerovatno pozitivno odraziti na rehabilitaciju njegovih žrtvi i njihove šire zajednice. Prema riječima Mehmeda Ahmića, sadašnjeg predsjednika Vijeća opštine Ahmići, Bralo je prvi optuženi Međunarodnog suda za zločine na tom području koji je priznao svoje kažnjivo ponašanje. Pretresno vijeće prihvata njegovo gledište da je priznavanje zlodjela izuzetno važno za cijelu zajednicu u procesu oporavka i pomirenja.⁶⁵

72. Pretresno vijeće stoga smatra da Bralina dobrovoljna predaja, potvrdno izjašnjavanje o krivici, koraci ka iskupljenju za učinjena krivična djela i iskreno pokajanje predstavljaju važne olakšavajuće faktore.

(f) Saradnja s Tužilaštvom

73. Pravilo 101(B)(ii) jasno predviđa da se “značajna saradnja osuđenog s tužiocem” može uzeti kao olakšavajuća okolnost u odmjeravanju kazne. U svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, odbrana u jednom dijelu govori o “pozitivnoj saradnji korisnoj za Međunarodni sud”. U tom dijelu navodi se sljedeće: (a) Bralo je 1997. godine nadležnima UN-a predao dokumente koji su korišćeni u najmanje jednom suđenju; (b) Bralo je spreman da se odazove da svjedoči pred Međunarodnim sudom u budućim postupcima i ne postavlja nikakva ograničenja za korištenje Činjeničnog osnova za Sporazum o izjašnjavanju o krivici u drugim predmetima; i (c) Bralo je uz svoj Činjenični osnov

⁶⁴ Izjava Zaima Kablara, priložena uz Dopunski materijal u vezi s odmjeravanjem kazne, podnesen 29. novembra, Dodatak E2.

⁶⁵ Izjava Mehmeda Ahmića, priložena uz Podnesak odbrane.

priložio još jednu vrlo detaljnu izjavu, koja bi mogla poslužiti kao osnova za buduće istrage Tužilaštva.⁶⁶

74. Pored toga, na pretresu o odmjeravanju kazne odbrana je tvrdila da, iako je Bralo odbio nezvanični razgovor sa zastupnicima optužbe u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija, on jeste spreman da odgovara na pitanje optužbe ili Vijeća, ako se takav razgovor zvanično organizuje. Odbrana je kao moguće rješenje za takvo zvanično ispitivanje predložila neku vrstu davanja vanraspravnih iskaza, naglasivši Bralinu želju da se o tom postupku vodi zapisnik, a ne da se on odigra iza zatvorenih vrata, i to zato da se on i njegova porodica ne bi našli u opasnosti ako neko dođe na pomisao da su on i optužba postigli privatni dogovor. Odbrana je od Pretresnog vijeća zatražila uputstva o načinu na koji bi se takav postupak mogao provesti, tvrdeći da Bralinu spremnost na to treba smatrati oblikom saradnje s optužbom. Odbrana je, konačno, ukazala na mogućnost da se Činjenični osnov za Sporazum o izjašnjanju o krivici već koristi u nekom drugom predmetu u kojem postupak nije javan, te zatražila da bude obaviještena je li to zaista slučaj, pošto bi to moglo ići u prilog tvrdnji o Bralinoj saradnji.

75. Odgovarajući na prijedlog o postupku uzimanja vanpretresnih iskaza, optužba je na raspravi o odmjeravanju kazne navela da to ne bi predstavljao “značajnu saradnju” u smislu pravila 101(B)(ii). Takođe je navela da se svako može primorati da svjedoči pred Međunarodnim sudom, te da se Bralina spremnost da se odazove ne može smatrati činom pozitivne saradnje. Optužba se pozvala na Presude u predmetima *Blaškić* i *Todorović* radi potkrepe svoga stava da ocjena saradnje optuženog zavisi od obima i kvaliteta informacija koje se dobiju od njega.⁶⁷ Takođe je tvrdila da je Bralina pismena izjava priložena uz Podnesak odbrane nepotpuna utoliko što on u neke teme nije zalazio. Optužba je uporedila navodnu Bralinu saradnju s vrstom saradnje koju su pružili okrivljeni u drugim predmetima u kojima je dostavljena originalna dokumentacija; u kojima je okrivljeni pristao na razgovore s optužbom; u kojima su okrivljeni zaista i svjedočili u predmetima. Konačno, optužba je navela da zbog svoje obaveze čuvanja povjerljivosti ne može potvrditi da li se Činjenični osnov koristi u nekom drugom predmetu, uz napomenu da je Pretresnom vijeću *ex parte* dostavila informacije čijom se analizom može utvrditi vrijednost tog dokumenta kao dokaza o Bralinoj saradnji s optužbom.

76. Postoji, dakle, znatno razmimoilaženje između stavova optužbe i odbrane o tome je li Bralo pružio “značajnu saradnju” koju treba uzeti u obzir kao olakšavajuću okolnost. Ovaj spor ne tiče se

⁶⁶ Podnesak odbrane, par. 81–83.

⁶⁷ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-T, Presuda, 3. mart 2000. (u daljem tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 774; *Tužilac protiv Todorovića*, predmet br. IT-95-9/1-S, Presuda, 31. juli 2001., par. 86.

činjenica o tome šta Bralo jeste ili nije učinio, već značaja koji treba pridati njegovim radnjama i propustima, te vrijednosti koju im treba pridati kao dokazima saradnje. Pretresno vijeće se slaže sa zaključkom iz Prvostepene presude u predmetu *Vasiljević*, potvrđenim u žalbenom postupku, da obim saradnje optuženog ne mora biti “značajan” da bi se ona uopšte uzela u obzir.⁶⁸ Drugim riječima, Pretresno vijeće može ocijeniti navodnu Bralinu saradnju s optužbom, te utvrditi njenu vrijednost i eventualnu težinu kao olakšavajuće okolnosti. Pretresno vijeće se takođe slaže i s Pretresnim vijećem koje je rješavalo u predmetu *Blaškić*, da se “saradnja optuženog ocjenjuje [...] na osnovu količine i kvalitete informacija koje je dao”.⁶⁹

77. Stav je optužbe da saradnja ostvarena u ovom predmetu nije bila takve prirode da bi predstavljala olakšavajući faktor za kaznu. Međutim, Pretresno vijeće konstatuje da optužba nije osporila da je Bralo 1997. godine međunarodnim snagama u Bosni i Hercegovini predao neke dokumente koji su kasnije upotrijebljeni u drugim postupcima pred Međunarodnim sudom. Kako mu samom nisu dostavljeni ti podaci, Pretresnom vijeću je teško da donese ocjenu njihove količine i kvaliteta, ali ono činjenicu o predaji tih dokumenata ipak uzima u obzir.

78. Pored činjenice da je Bralo predao izvjesnu dokumentaciju, Pretresno vijeće uzima u obzir i činjenicu da se on izjasnio spremnim da pruži još informacija optužbi u obliku neke vrste vanpretresnih iskaza. Ono, međutim, ima u vidu da je Bralo, iz straha za sopstvenu sigurnost i sigurnost svoje porodice, odbio razgovor s optužbom iza zatvorenih vrata, što je normalna procedura za prikupljanje informacija od optuženog ili osuđenog. Bez obzira na to jesu li njegove bojazni opravdane ili nisu, stoji da je na optužbi da prikupi podatke i dokaze koji će se koristiti na suđenju pred Međunarodnim sudom, i na pretresnom vijeću nije da se miješa u proces prikupljanja dokaznog materijala. Naloge za uzimanje vanpretresnih iskaza shodno pravilu 71 ovlašteno je da izdaje samo vijeće koje sudi u dotičnom predmetu. Dakle, ovo Pretresno vijeće ne može izdati generalni nalog za uzimanje vanpretresnog iskaza od Brale ako on nije vezan za konkretno suđenje. Ipak, u svrhe ocjene Braline “značajne saradnje” s optužbom, Pretresno vijeće uzima u obzir njegovu spremnost da da neku vrstu vanpretresnog iskaza optužbi, o čemu je bilo riječi na pretresu o odmjeravanju kazne.

79. Međutim, Pretresno vijeće o njegovoj spremnosti da usmeno ili pismeno svjedoči u budućim predmetima zaključuje da ona ima ograničenu vrijednost pošto ne predstavlja ništa više od onoga što se inače očekuje od bilo koje osobe pozvane da svjedoči na Međunarodnom sudu.

⁶⁸ *Tužilac protiv Vasiljevića*, predmet br. IT-98-32-T, Presuda, 29. novembar 2002., par. 299; *Tužilac protiv Vasiljevića*, predmet br. IT-98-32-A, Presuda, 25. februar 2004., par. 180.

⁶⁹ Prvostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 774.

80. Konačno, kada je riječ o dogovoru između Brale i Optužbe o korišćenju Činjeničnog osnova, Pretresno vijeće smatra da i to kao dokaz Braline saradnje ima samo ograničenu vrijednost. Iz toga što Bralo nije postavio nikakva ograničenja za korišćenje Činjeničnog osnova, drugim riječima, što nije postupio opstruktivno, ne slijedi nužno zaključak o njegovoj pozitivnoj saradnji s optužbom. Dakle, čak i da Tužilaštvo koristi Činjenični osnov u drugim predmetima pred Međunarodnim sudom, on zbog toga ne postaje vredniji dokaz Braline saradnje.

81. Da zaključimo: Pretresno vijeće smatra da nema dokaza o “značajnoj” saradnji Brale s optužbom. Ima dokaza o određenom stepenu saradnje u vidu predaje dokumenata i spremnosti na pružanje informacija, doduše u propisanom formatu, čemu Pretresno vijeće pridaje odgovarajuću težinu kao umjerenom saradnji.

(g) Vladanje u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija

82. Odbrana je podnijela izjavu Tima McFaddena, načelnika Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija u Haagu, u kojoj se kaže da je Bralino vladanje u pritvoru primjerno. Pretresno vijeće navodi da se primjerno vladanje u pritvoru može smatrati olakšavajućom okolnošću,⁷⁰ te ga uzima u obzir u određivanju kazne u ovom predmetu.

3. Zaključak

83. Pretresno vijeće, dakle, zaključuje da Bralo ima pravo da mu se u obzir uzmu sljedeće olakšavajuće okolnosti:

- (1) porodične i lične okolnosti;
- (2) njegovo potvrdno izjašnjenje o krivici davno prije početka suđenja;
- (3) njegovo pokajanje i naponi da iskupi zločine;
- (4) njegova dobrovoljna predaja Međunarodnom sudu;
- (5) njegova saradnja s optužbom; i
- (6) njegovo primjerno vladanje u pritvoru.

Mada Pretresno vijeće pridaje neznatnu težinu prvoj, petoj i šestoj olakšavajućoj okolnosti, ono smatra da Bralino potvrdno izjašnjavanje o krivici i vrijeme tog izjašnjavanja, kao i njegovo

⁷⁰ *Vidi, npr., Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004 (u daljem tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 728; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, Drugostepena presuda, par. 1091; *Presuda o kazni u predmetu Banović*, par. 63.

pokajanje i naponi da iskupi svoje zločine, te njegova dobrovoljna predaja, idu u prilog znatnom preinačenju kazne koja bi inače bila primjerena.

C. Opšta praksa izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije

84. Optužba u svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne ispravno ističe da Pretresno vijeće mora uzeti u obzir praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.⁷¹ Iako pretresna vijeća trebaju “imati u vidu”⁷² i “uzeti u obzir”⁷³ opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije, ona za njih nije obavezujuća.⁷⁴ U predmetu *Krstić*, Žalbeno vijeće je potvrdilo stanovište iznijeto u Prvostepenoj presudi u predmetu *Kunarac*:

Iako Pretresno vijeće nije obavezno da primijeni praksu odmjeravanja kazne iz bivše Jugoslavije, u svakom slučaju je potrebno više od pukog nabiranja relevantnih odredbi iz krivičnog zakona bivše Jugoslavije. U slučaju da postoje neke razlike, valja se potruditi da se kazne koje će se izreći objasne uz osvrt na praksu odmjeravanja kazne u bivšoj Jugoslaviji, posebno tamo gdje za neku posebnu praksu odmjeravanja kazne nema nikakvih smjernica u međunarodnom pravu. Zbog činjenice da često postoje veoma važne razlike između nacionalnih krivičnih gonjenja i krivičnog gonjenja na ovoj sudskoj instanci, Pretresno vijeće napominje da priroda, opseg i razmjer krivičnih djela za koja se sudi pred ovim Međunarodnim sudom ne dopuštaju automatsku primjenu prakse odmjeravanja kazni bivše Jugoslavije.⁷⁵

85. Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SFRJ) usvojen je 1976. godine i do 1991. godine služio je kao mjerodavno pravo na cijeloj teritoriji bivše Jugoslavije.⁷⁶ Po raspadu SFRJ, novostvorene države su u periodu od 1994. do 1998. godine većinom donijele sopstvene krivične zakone, u velikoj mjeri oslanjajući se na odredbe krivičnog zakona SFRJ.⁷⁷ Dakle, u vrijeme na koje se odnosi ova Optužnica važeći zakon u Bosni i Hercegovini bio je Krivični zakon SFRJ.

86. Pretresno vijeće uzima u obzir delikte i kazne koje bi se mogle izreći na osnovu krivičnog prava bivše Jugoslavije. Član 34 Krivičnog zakona SFRJ propisuje vrste kazni koje se mogu izreći

⁷¹ Podnesak optužbe, par. 89.

⁷² Član 24 Statuta.

⁷³ Pravilo 101(B) Pravilnika.

⁷⁴ *Vidi, npr.*, Drugostepenu presudu u predmetu *Blaškić*, par. 681.

⁷⁵ Tužilac protiv *Kunarca*, *Kovača* i *Vukovića*, predmet br. IT-96-23-T i IT-96-23/1-T, Presuda, 22. februar 2001., par. 829, koja se s odobravanjem citira u Drugostepenoj presudi u predmetu *Krstić*, u par. 260.

⁷⁶ *Vidi Tužilac protiv Obrenovića*, predmet br. IT-02-60/2-S, Presuda o kazni, 10. decembar 2003., par. 57.

⁷⁷ *Ibid.*

u toj jurisdikciji, među kojima su smrtna kazna i kazna zatvora.⁷⁸ Dalje, u članu 38 Krivičnog zakona SFRJ sadržane su odredbe o zatvorskoj kazni, prema kojima kazna zatvora obično ne prelazi 15 godina, ali se maksimalno može povisiti na 20 godina, za ona krivična djela za koja je inače propisana smrtna kazna.⁷⁹ Godine 1977., neke republike SFRJ su ustavnim amandmanom ukinule smrtnu kaznu, ali Bosna i Hercegovina nije bila među njima.⁸⁰ Kada je u Bosni i Hercegovini 1998. ukinuta smrtna kazna, ona je u Federaciji Bosne i Hercegovine zamijenjena zatvorskom kaznom od 20 do 40 godina za najteža krivična djela, dok je u Republici Srpskoj u oktobru 2000. zamijenjena doživotnom robijom.⁸¹

87. Optužba Pretresnom vijeću skreće pažnju na član 142 Krivičnog zakona SFRJ, naslovljen “Krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava”, koji obuhvata zločine počinjene u oružanom sukobu. Član 142 Krivičnog zakona SFRJ za kršenja međunarodnog prava u vrijeme rata ili oružanog sukoba previđa niz kazni, od minimalne kazne od pet godina do maksimalne smrtne kazne.⁸²

88. Pretresno vijeće konstatuje da je od odredbi iz Krivičnog zakona SFRJ član 142 najrelevantniji za kažnjivo ponašanje za koje je Bralo osuđen po tačkama 1 do 8 Optužnice. U bivšoj Jugoslaviji je za takvo kažnjivo ponašanje bila predviđena smrtna kazna ili 20 godina umjesto smrtne kazne, u zavisnosti od slobodne odluke sudije. Pretresno vijeće napominje da je poslije ukidanja smrtne kazne propisana dugotrajna kazna zatvora. Pretresno vijeće takođe ima u vidu da član 41(1) Krivičnog zakona SFRJ nalaže sudovima u toj jurisdikciji da prilikom

⁷⁸ *Ibid.*, par. 58.

⁷⁹ *Ibid.* Član 38 Krivičnog zakona SFRJ glasi:

Zatvor (1) Zatvor ne može biti kraći od petnaest dana ni duži od petnaest godina. (2) Za krivična djela za koja je propisana smrtna kazna sud može izreći i zatvor od dvadeset godina. (3) Ako je za krivično djelo učinjeno s umišljajem propisan zatvor u trajanju do petnaest godina, može se za teške oblike tog djela propisati i zatvor od dvadeset godina.

⁸⁰ Podnesak optužbe, par. 92 (gdje se poziva na predmet *Tužilac protiv Momira Nikolića*, IT-02-60/1-S, Presuda o kazni, 2. decembar 2003. (u daljem tekstu: Presuda o kazni u predmetu *Momir Nikolić*), par. 98).

⁸¹ *Vidi* Podnesak optužbe, par. 96 (gdje se, *inter alia*, poziva na Presudu o kazni u predmetu *Momir Nikolić*, par. 98). Član 38 Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine predviđa dugogodišnju kaznu zatvora u trajanju od 20 do 40 godina “za najteže oblike krivičnih djela [...] učinjenih s umišljajem.” Član 32 Krivičnog zakona Republike Srpske, koji je stupio na snagu 1. oktobra 2000., predviđa doživotni zatvor kao kaznenu mjeru. Nadalje, član 451 propisuje da “[p]ravosnažno izrečena smrtna kazna do dana stupanja na snagu ovog zakonika postaje kazna doživotnog zatvora”.

⁸² Član 142 Krivičnog zakona SFRJ (“Ratni zločini protiv civilnog stanovništva”) u relevantnom dijelu glasi:

Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovečna postupanja, biološki eksperimenti, nanošenje velikih patnji ili povreda telesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarodnjavanje ili prevođenje na drugu veru; prisiljavanje na prostituciju ili silovanje; primjenjivanje mera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obaveštajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva [...] kazniće se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.”

odmjeravanja odgovarajuće kazne u obzir uzmu sve relevantne okolnosti, uključujući i lične okolnosti osuđenika i njegovo ponašanje nakon što je počinio zločine.

89. Donoseći odluku u ovom predmetu, Pretresno vijeće uzima u obzir sve pomenute faktore koji se odnose na praksu izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji.

V. ODMJERAVANJE KAZNE OD STRANE PRETRESNOG VIJEĆA

A. Argumenti strana u postupku

90. Nakon što je iznijela svoje argumente u Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne, optužba je zatražila da Pretresno vijeće Brali izrekne minimalnu kaznu zatvora od 25 godina.⁸³ Ona je na pretresu o odmjeravanju kazne dalje razjasnila da traži obavezan zatvor od 25 godina, prije nego što se mogne razmatrati Bralino puštanje na slobodu. Pozivajući se na predmet *Dragan Nikolić*, optužba je tvrdila da Pretresno vijeće ima pravo odrediti minimalni period izdržavanja kazne.⁸⁴

91. Iako odbrana u svom Podnesku u vezi s odmjeravanjem kazne nije konkretno navela koliku kaznu smatra odgovarajućom u ovom predmetu, ona je na pretresu o odmjeravanju kazne, odgovarajući na argument optužbe o minimalnoj obaveznoj kazni od 25 godina, navela da bi to predstavljalo 40 do 50 godina u nekoj državi koja za dobro vladanje računa od jedne trećine do jedne polovine trajanja zatvorske kazne.⁸⁵

92. U svom Podnesku o odmjeravanju kazne odbrana je izdvojila tri ranija predmeta sa Međunarodnog suda kako bi, ravnajući se prema njima, analizirala kazne i osigurala njihovu proporcionalnost. Prvi od njih je predmet *Kordić*, u kojem je Dariju Kordiću u prvostepenom postupku izrečena kazna od 25 godina zatvora. Kordić je osuđen za opštu odgovornost za krivična djela koja su snage HVO-a počinile u srednjoj Bosni od novembra 1991. do marta 1994., uključujući i neka krivična djela za koja se on tereti ovom Optužnicom. Drugi predmet koji odbrana navodi je *Kupreškić*, u kojem je okrivljeni Vladimir Šantić u prvostepenom postupku osuđen na 25 godina zatvora za komandnu ulogu u napadu na Ahmiće 1993. godine, što je u žalbenom postupku smanjeno na 18 godina. Odbrana na kraju navodi i predmet *Furundžija*, u kojem se optuženi Anto

⁸³ Podnesak optužbe, par. 97.

⁸⁴ *Tužilac protiv Dragana Nikolića*, predmet br. IT-94-2-A, Presuda po žalbi na kaznu, 4. februar 2005., par. 95.

⁸⁵ Odmjeravanje kazne u predmetu *Bralo*, transkript na str. 114 (20. oktobar 2005).

Furundžija prvobitno teretio u istoj optužnici kao i Bralo. Furundžiji je u prvostepenom postupku izrečena kazna od 10 godina zatvora za ulogu koju je imao u ispitivanju, mučenju i silovanju svjedokinje A. Kada je riječ o kaznama izrečenim Kordiću i Šantiću, odbrana ističe da se oni nisu izjasnili krivim za svoje zločine, da je njihov komandni položaj smatran otežavajućim faktorom, te da nisu pokazali da se imalo kaju.⁸⁶ Ona, stoga, tvrdi da je za Miroslava Brala odgovarajuća niža kazna.

B. Zaključci

93. Pretresno vijeće ima u vidu kazne izrečene u predmetima na koje se poziva odbrana, kao i druge ranije predmete pred Međunarodnim sudom. Međutim, ni u jednom od tih predmeta osobe nisu bile osuđene za potpuno ista krivična djela kao Miroslav Bralo, počinjena na isti način i praćena istim otežavajućim ili olakšavajućim okolnostima. Dužnost je Pretresnog vijeća da kaznu za Bralu odmjeri tako da ona tačno odgovara konkretnim krivičnim djelima za koja je on osuđen, uzimajući u obzir njihovu težinu i pojedinačne prilike.⁸⁷ Dakle, premda drugi predmeti mogu pružiti smjernice za raspon kazni, oni ne mogu odrediti koja bi kazna za Bralu bila najprimjerenija.

94. Kada je riječ o obaveznim minimalnim kaznama, premda Pretresno vijeće može odlučiti da odredi minimalnu kaznu koju Bralo mora izdržati, ono napominje da se tako nešto veoma rijetko događalo na ovom Međunarodnom sudu.⁸⁸ Članom 28 Statuta i pravilima 123, 124 i 125 Pravilnika predviđeno je da država u kojoj osuđenik izdržava kaznu mora obavijestiti Međunarodni sud da osuđenik ispunjava uslove za prijevremeno puštanje na slobodu, nakon čega predsjednik Međunarodnog suda donosi odluku da li je takvo prijevremeno puštanje na slobodu primjereno, uzimajući u obzir faktore navedene u pravilu 125.⁸⁹ Dakle, kada pretresno vijeće osuđenom izriče kaznu u određenom trajanju, ono je svjesno mogućnosti njegovog prijevremenog puštanja na slobodu ako je to u skladu sa zakonom države u kojoj on izdržava kaznu, kao i toga da je predsjednik ovog Međunarodnog suda taj koji o tome donosi konačnu odluku. U okolnostima ovog

⁸⁶ Podnesak odbrane, par. 86.

⁸⁷ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, par. 717.

⁸⁸ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Krstić*, par. 274. Minimalne kazne zatvora koje se moraju izdržati prije puštanja na slobodu bile su predviđene u predmetima *Tadić*, *Stakić* i *Nikolić*. *Vidi Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Presuda o kazni, 14. juli 1997., par. 76; *Tužilac protiv Stakića*, predmet br. IT-97-24-T, Presuda, 31. juli 2003., par. 253; Presuda u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 282.

⁸⁹ Pravilo 125 predviđa: "Prilikom utvrđivanja da li je primjereno osuđenog pomilovati ili mu ublažiti kaznu, predsjednik između ostalog uzima u obzir težinu krivičnog djela ili krivičnih djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, u kolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i svaku značajnu saradnju zatvorenika s tužiocem."

predmeta, Pretresno vijeće zaključuje da nije neophodno odrediti minimalnu kaznu koju Bralo mora izdržati prije nego što se steknu uslovi za njegovo eventualno prijevremeno puštanje na slobodu.

95. Pretresno vijeće je pažljivo razmotrilo kazne izrečene na ovom Međunarodnom sudu u drugim predmetima. U svjetlu te prakse izricanja kazni, a uzimajući u obzir samo težinu krivičnih djela koja je počinio Bralo, uključujući otežavajuće okolnosti, Pretresno vijeće zaključuje da bi ta djela zahtijevala kaznu od najmanje 25 godina zatvora. Međutim, nakon što je pažljivo odmjerilo i uvažene olakšavajuće okolnosti, Pretresno vijeće zaključuje da je jedinstvena kazna zatvora od 20 godina srazmjerna i odgovarajuća kazna.

C. Uračunavanje izdržanog vremena

96. Miroslav Bralo ima pravo na to da mu se uračuna vrijeme koje je proveo u pritvoru od dana kad je prebačen u Pritvorsku jedinicu Međunarodnog suda 12. novembra 2004.

VI. DISPOZITIV

97. Iz prethodno navedenih razloga Pretresno vijeće

NA OSNOVU Statuta i Pravilnika,

IZRIČE Miroslavu Brali jedinstvenu **KAZNU** od 20 godina zatvora;

IZJAVLJUJE da on, na osnovu pravila 101(C) Pravilnika, ima pravo da mu se u trajanje kazne uračuna vrijeme koje je izdržao od 12. novembra 2004., zaključno s danom ove Presude.

NALAŽE da, u skladu s pravilom 103(C) Pravilnika, Miroslav Bralo ostane u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne obave završne pripreme za njegovo prebacivanje u državu u kojoj će izdržavati kaznu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, s tim da je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
Iain Bonomy, predsjedavajući

/potpis na originalu/
Patrick Robinson

/potpis na originalu/
O-Gon Kwon

7. decembar 2005.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]